

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Національного
університету «Чернігівська
політехніка»
22.12.2023 р. протокол №14

Введено в дію наказом
ректора
від 22.12.2023 № 239/ВС

ПОЛОЖЕННЯ
про Центр тьюторства та менторства
Національного університету «Чернігівська політехніка»

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Це Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Статуту Національного університету «Чернігівська політехніка» (далі – Університет).

1.2 Центр тьюторства та менторства (надалі – Центр) є структурним підрозділом Національного університету «Чернігівська політехніка» (далі – Університет), який забезпечує формування та розвиток професійних компетентностей, соціальних навичок та активної життєвої позиції здобувачів вищої освіти Університету.

1.3 Центр у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України, Законами України («Про вищу освіту», «Про захист персональних даних», «Про доступ до публічної інформації» та ін.), нормативними документами Міністерства освіти і науки України, Статутом Університету, цим Положенням, іншими нормативно-правовими документами Університету, іншими чинними правовими актами України.

1.4 Місія Центру полягає у створенні позитивного освітнього середовища в Університеті, що сприяє гармонійному розвитку здобувачів вищої освіти, налагодженню міжособистісної взаємодії, заохочує до створення студентських мереж, розвиває професійні та соціальні (гнучкі) навички здобувачів вищої освіти.

1.5 Основною метою діяльності Центру є підвищення якості вищої освіти, надання підтримки і допомоги здобувачам вищої освіти Університету у формуванні їх освітніх траєкторій, розвитку активної громадянської позиції та сприяння професійному розвитку здобувачів вищої освіти відповідно до потреб ринку праці та вимог сучасного суспільства.

1.6 Програма тьюторства та менторства (надалі – програма Т&М) – сукупність методів, процедур, університетських структур/послуг та учасників (підготовленого персоналу, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти та залучених експертів) для забезпечення тьюторства та менторства як елементів студентоцентрованого освітнього процесу на засадах академічної свободи в Університеті.

1.7 Ментор – це досвідчений і надійний наставник та/або консультант, який навчає та/або надає допомогу, поради та підтримку закріпленим за ним здобувачам вищої освіти (менті).

1.8 Менті – це здобувач вищої освіти Університету, який приймає участь в університетській програмі Т&М, співпрацює з Ментором та отримує додаткові знання, досвід і компетентності для досягнення нових амбітних цілей власного професійного розвитку.

1.9 Тьютор – це здобувач вищої освіти старших курсів Університету, який допомагає здобувачам вищої освіти молодших курсів (тьюті) адаптуватись до освітнього процесу в Університеті та супроводжує їх в процесі навчання.

1.10 Тьюті – це здобувач вищої освіти першого/другого курсу, іноземний або внутрішньо переміщений здобувач вищої освіти, який вступив до Університету і потребує підтримки в адаптації до університетського середовища.

1.11 Науково-педагогічні працівники Університету та залучені професіонали є ключовими учасниками менторського процесу. Менторами можуть бути працівники Університету, колишні випускники Університету, державні службовці, професіонали з неакадемічного середовища, лідери думок та особи з активною життєвою позицією, які хочуть і можуть передати свої знання і досвід студентам Університету.

1.12 Здобувачі вищої освіти (аспіранти, студенти магістерського рівня, студенти бакалаврського рівня третього та четвертого року навчання) є ключовими рушіями тьюторського процесу.

1.13 Центр підпорядковується проректору з науково-педагогічної роботи та соціального розвитку.

1.14 Центр створюється, реорганізовується та ліквідується наказом ректора Університету.

2 ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ ЦЕНТРУ

2.1 Основними завданнями Центру є:

- впровадження програми Т&М в Університеті, яка забезпечує професійне зростання, соціальну активність та розвиток професійних і соціальних (гнучких) навичок здобувачів вищої освіти Університету та викладачів/менторів;

- заохочення до співпраці та зміцнення зв'язків між Університетом та соціально-економічним середовищем шляхом розвитку програми Т&М, залучення фахівців з неакадемічного середовища до освітнього процесу та створення відкритих освітніх ресурсів;

- розроблення, впровадження та вдосконалення інструментів професійного зростання та розвитку здобувачів вищої освіти Університету та викладачів/менторів;

- розроблення моделей, методів та інструментів для надання здобувачам вищої освіти нових послуг, посилення співпраці з промисловим та іншими секторами економіки та підвищення стійкості Університету;

- створення алгоритмів для налагодження ефективної взаємодії між академічним та неакадемічним середовищами для успішного працевлаштування та самореалізації здобувачів вищої освіти;

- виявлення активних та цілеспрямованих здобувачів вищої освіти та їх залучення до наукової роботи, суспільної активності, проєктної та інноваційної діяльності.

2.2 Основними функціями Центру є:

- проведення публічних заходів, гостьових лекцій, інформаційних та промоційних кампаній для здобувачів вищої освіти та академічної спільноти для поширення інформації про діяльність Центру, обміну досвідом між учасниками програми T&M та покращення міжособистісної взаємодії;

- планування та організація зустрічей (офлайн / онлайн), проведення семінарів та тренінгів для менторів, тьюторів та науково-педагогічного персоналу Університету для підвищення рівня їхніх знань і навичок;

- проведення відбору, узгодження взаємних інтересів та підготовка учасників програми T&M серед здобувачів вищої освіти та потенційних менторів;

- проведення промоційних заходів для залучення потенційних менторів зі сфери бізнесу, державних інституцій, громадських організацій, науково-педагогічних працівників Університету та ін.;

- виявлення та вирішення конфліктних ситуацій чи непорозумінь у випадку їх виникнення між учасниками програми T&M, що здійснюється шляхом надання консультацій та роз'яснень працівниками Центру на підставах, визначених відповідно до нормативно-правових документів Університету;

- постійний та системний моніторинг якості програми T&M в Університеті;

- проведення регулярних опитувань здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, випускників та менторів щодо якості програми T&M;

- аналіз результатів досягнень учасників програми T&M, впливу програми T&M на підвищення академічної успішності, професійної та особистої реалізації здобувачів вищої освіти;

- аналіз відгуків учасників програми T&M, виявлення причин недосягнення запланованих цілей та очікуваних результатів, розробка напрямів удосконалення програми T&M;

- організація ефективної взаємодії з академічним та неакадемічним середовищами, представниками органів державної влади та місцевого самоврядування, сфери бізнесу, громадського (недержавного) сектору задля успішного розвитку програми T&M в Університеті;

- вивчення, аналіз та впровадження міжнародного досвіду у процесі реалізації програми T&M в Університеті;

- участь працівників Центру у міжнародних та інших проєктах і програмах, курсах підвищення кваліфікації, заходах неформальної освіти задля забезпечення якісного розвитку програми T&M та сприяння інтернаціоналізації Університету.

2.3 Основними цілями Центру є:

- надання підтримки та ресурсів учасникам програми T&M задля допомоги здобувачам вищої освіти у досягненні академічних успіхів у навчанні, покращенні підсумкових оцінок, вирішення навчальних труднощів, підготовки до іспитів тощо;

- допомога здобувачам вищої освіти у визначенні кар'єрних цілей, надання порад менторів щодо шляхів досягнення кар'єрних цілей та кар'єрного розвитку;

- підтримка здобувачів вищої освіти у розвитку соціальних (гнучких) навичок через консультування та тренінги з лідерства, комунікації та вирішення конфліктів тощо;

- надання підтримки у процесі адаптації до умов Університету здобувачам вищої освіти з числа іноземних студентів, осіб з особливими освітніми потребами, осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб (надалі – ВПО) та інших.

3 ОПИС МЕНТОРСЬКИХ ПРОГРАМ

3.1 Центр реалізує менторські програми, які базуються на таких менторських схемах:

1) *Професійне менторство* – схема покликана подолати розрив між академічним навчанням і реальною професійною практикою. Вона орієнтована на майбутніх випускників, має на меті допомогти здобувачам

вищої освіти набути необхідні компетентності для подальшого професійного розвитку.

2) *Менторство для студентів-ВПО* – схема розроблена для підтримки внутрішньо переміщених студентів, які з різних причин були змушені переїхати у нові громади. Вона має на меті допомогти здобувачам вищої освіти подолати багатогранні виклики, пов'язані з академічним, соціальним та психологічним благополуччям та сприяти успішній інтеграції в нове середовище.

3) *Менторство у сфері бізнесу та стартапів* – схема спрямована на здобувачів вищої освіти, які прагнуть оцінити свої підприємницькі ідеї та комерціалізувати свої напрацювання. Вона зосереджена на перетворенні інноваційних ідей на життєздатні стартап- та бізнес-проекти, формуванні та розвитку підприємницьких навичок, навичок фандрейзингу та ефективної презентації ідей перед потенційними інвесторами.

4) *Менторство у сфері зелених технологій* – схема націлена на набуття сучасних знань та опанування інноваційних практик у сфері зелених технологій, включаючи екологізацію виробництва, агротехнологій, транспорту, біорізноманіття, енергоефективність, декарбонізацію, чисту енергетику, передові чисті технологічні інновації тощо. Схема орієнтована на здобувачів вищої освіти, які зацікавлені у шляхах впровадження та розвитку Європейського зеленого курсу.

5) *Менторство у сфері місцевого самоврядування* – схема спрямована на здобувачів вищої освіти, які вивчають право, публічне управління та адміністрування, з метою їх підготовки до роботи у сфері державної служби. У межах схеми менті розвивають практичні навички у сфері правозастосування та державного управління, підвищуючи свою здатність вирішувати складні завдання, в тому числі пов'язані з державною політикою, публічним управлінням, національною безпекою тощо.

6) *Менторство для молодих викладачів* – схема спрямована на розвиток професіоналів, здатних адаптуватися до соціальних змін та використовувати сучасні технології у педагогічній/викладацькій/тренерській діяльності. Вона фокусується на створенні нового покоління вчителів/викладачів/тренерів, які працюють для всебічного розвитку здобувачів освіти у різних освітніх середовищах.

7) *Цифрове менторство* – схема розроблена для здобувачів вищої освіти ІТ-напряму та інших спеціальностей з метою покращення цифрових навичок та їх підготовки до динамічного ринку праці в умовах цифровізації. Схема спрямована на вирішення таких викликів як швидкий розвиток ІТ-

технологій та необхідність безперервного навчання цифровим інструментам для збереження конкурентоспроможності.

8) *Тьюторство для студентів-першокурсників* – схема орієнтована на студентів-першокурсників, що потребують підтримки в адаптації до університетського життя, соціальній інтеграції та особистісному зростанні. Вона допомагає студентам адаптуватися до умов навчання в університеті, розвинути здатність вчитися та оволодівати знаннями, знижуючи стрес і тривогу.

9) *Гендерне менторство («жінки в науці»)* – схема має на меті допомогти здобувачам вищої освіти жіночої статі стати більш цілеспрямованими та брати активну участь у наукових заходах, підвищуючи свій професіоналізм та кар'єрне зростання на засадах гендерної рівності в освіті та науці. Вона спрямована на розвиток професійних та соціальних навичок, впевненості та цілеспрямованості, підвищення обізнаності з гендерних питань та реалізацію превентивних заходів проти гендерної дискримінації.

10) *Тьюторство з інтернаціоналізації для здобувачів вищої освіти, які виїжджають за кордон* – схема має на меті надати рекомендації, підтримку та ресурси здобувачам вищої освіти, які планують брати участь у програмах академічної мобільності. Вона спрямована на формування навичок підготовки успішної заявки для отримання стипендій і грантів, написання резюме, мотиваційного листа та підготовки до співбесіди.

11) *Менторство для осіб з інвалідністю* – схема розроблена для підтримки здобувачів вищої освіти з числа осіб з інвалідністю і сфокусована на інклюзивності та розвитку потенціалу людини. Вона передбачає як індивідуальну допомогу, так і роботу в команді, та спрямована на створення можливостей для розвитку необхідних компетенцій в академічній та професійній сфері, забезпечуючи формування інклюзивного та сприятливого середовища.

12) *Тьюторство для іноземних студентів («рівний-рівному»)* – схема розроблена для залучення та підтримки іноземних здобувачів вищої освіти, які мають різне культурне та релігійне походження і потребують мовної підтримки, підтримки в адаптації до умов життя в новій країні та навчання в Університеті, подоланні культурних бар'єрів, соціальній інтеграції тощо. Вона має на меті забезпечення комфортного середовища для побудови міцних зв'язків з місцевими однолітками.

4 ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА УПРАВЛІННЯ ЦЕНТРОМ

4.1 До персонального складу Центру входять: керівник Центру, заступник керівника, координатори схем у межах Т&М програми, куратори Т&М програми від навчально-наукових інститутів (надалі – ННІ).

4.2 Загальне управління Центром здійснює його керівник, який призначається наказом ректора та виконує обов'язки на громадських засадах.

4.3 Керівник Центру зобов'язаний:

- безпосередньо керувати роботою Центру, організувати контроль за результатами діяльності Центру;

- планувати, організувати та забезпечувати ефективне виконання завдань Центру у визначені терміни у відповідності до функціональних обов'язків;

- надавати зворотній зв'язок щодо політик та процедур пов'язаних з напрямками діяльності Центру;

- надавати за запитом відомості та пропозиції іншим структурним підрозділам Університету щодо функціонування Центру;

- виконувати інші завдання в межах функцій Центру.

4.4 Керівник Центру має право:

- вносити керівництву Університету пропозиції про залучення до роботи Центру науково-педагогічних працівників Університету, їх заохочення;

- одержувати в установленому порядку від структурних підрозділів необхідну інформацію, матеріали для виконання завдань, покладених на Центр;

- діяти в межах компетенції Центру та за дорученням керівництва представляти Університет в інших підрозділах, організаціях та установах;

- брати участь у нарадах, де розглядаються питання, пов'язані з функціонуванням Центру;

- на інші повноваження, визначені керівництвом Університету.

4.5 Заступник керівника Центру забезпечує ведення системи звітності, підтримує комунікації, здійснює підготовку інформації про діяльність Центру для висвітлення на веб-сайті та в соціальних мережах Університету, формує розклад менторських сесій та тьюторських зустрічей, здійснює організацію та супровід заходів Центру, облік учасників програми тощо.

4.6 Координатори схем у межах Т&М програми реалізують одну або декілька менторських схем з 12 розроблених схем, визначених цим Положенням, що пропонуються Центром.

4.7 Координатори схем у межах Т&М програми відповідають за:

- відповідність менторських та тьюторських програм затвердженим схемам і вимогам;

- пошук, відбір та навчання менторів/тьюторів для закріплених за ними менторських/тьюторських програм;

- координування роботи менторів/тьюторів на закріплених за ними менторських/тьюторських програмах;

- опитування учасників Т&М програми та оцінювання ефективності її реалізації задля подальшого вдосконалення.

4.8 Кураторами Т&М програми від ННІ є науково-педагогічні працівники ННІ, які призначені директором ННІ для залучення здобувачів вищої освіти до участі в програмах тьюторства/менторства та для координування цих програм в ННІ.

4.9 За потреби та відповідно до наказів Університету у Центрі додатково можуть створюватися тимчасові робочі групи для виконання окремих завдань.

5 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ПРАВА ЦЕНТРУ

5.1 Права та обов'язки співробітників Центру визначаються чинним законодавством України, Статутом Університету та цим Положенням.

5.2 Відповідальність за якісне і своєчасне виконання покладених на Центр завдань і функцій відповідно до цього Положення несе керівник Центру.

5.3 Керівник та співробітники Центру залежно від функціональних обов'язків несуть відповідальність за:

- загальну реалізацію програми Т&М, а також за проведення тренінгів для тьюторів, менторів та науково-педагогічних працівників Університету;

- контроль своєчасного виконання рішень з питань діяльності Центру та програми Т&М.

5.4 Співробітники Центру відповідно до своїх повноважень несуть відповідальність згідно із чинним законодавством за сумлінне виконання функцій та поставлених завдань, дотримання вимог достовірності інформації

та збереження її конфіденційності, ведення звітності, дотримання корпоративних вимог та етичних норм у роботі Центру та Університету в цілому.

5.5 Центр має право:

- використовувати надані Центру інформаційні та матеріальні ресурси;
- отримувати у інших структурних підрозділів необхідні для роботи дані, документи та інформацію у межах своєї компетенції;
- брати участь у нарадах, вносити пропозиції з питань удосконалення роботи Центру;
- знайомитися з проектами рішень керівництва, які стосуються діяльності Центру;
- надавати зворотній зв'язок щодо політик та процедур, пов'язаних з тематикою діяльності Центру;
- брати участь у підготовці нормативно-правових актів з питань діяльності Центру в Університеті;
- ініціювати проекти та програми за тематикою діяльності Центру;
- представляти інтереси менторів, менті, тьюторів, тьюті перед керівництвом Університету;
- здійснювати іншу діяльність, визначену нормативними та розпорядчими документами Університету.

6 ВЗАЄМОДІЯ ЦЕНТРУ З ПІДРОЗДІЛАМИ УНІВЕРСИТЕТУ ТА ЗОВНІШНІМИ ІНСТИТУЦІЯМИ

6.1 Центр у своїй діяльності взаємодіє зі структурними підрозділами Університету з питань, що виникають у процесі роботи в частині компетенції Центру.

6.2 При виконанні своїх завдань Центр може співпрацювати з органами державної влади та місцевого самоврядування, закладами освіти та науковими установами, підприємствами, установами, організаціями, з іноземними організаціями, юридичними та фізичними особами у питаннях, що належать до сфери діяльності Центру.

6.3 Діяльність Центру координується проректором з науково-педагогічної роботи та соціального розвитку.

7 ФІНАНСУВАННЯ РОБОТИ ЦЕНТРУ

7.1 Фінансування заходів Центру здійснюються за рахунок коштів Університету на підставі кошторису, затвердженого ректором у встановленому законодавством порядку.

7.2 Джерелами фінансування Центру можуть бути гранти, благодійні внески, пожертвування та інші джерела, що не заборонені чинним законодавством України.

8 ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН І ДОПОВНЕНЬ ДО ПОЛОЖЕННЯ

8.1 Пропозиції щодо змін і доповнень до цього Положення вносить керівник Центру.

8.2 Зміни до цього Положення набирають чинності після їх затвердження наказом ректора Університету.